

ACC. N:R M. 9899:1-10.

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

Landskap: *Skåne*

Upptecknat av: *Aug. L. Nordgren*

Härad: *Onsjö, N. Asbo*

Adress: *Högsnöd, Löberöd*

Socken: *Hallaröd, Färingstifta*

Berättat av:

Uppteckningsår: *1946*

Född år *1882* i *Långhult, Hallaröds sn.*

Bröllop o. bröllopseder.

s. 1-10. LuF 52.

Skriv endast på denna sida!

Det som jag här kommer att berätta, är vad jag själv upplevde och minns från minninda socknar där jag själv vistades, och arbetade tills jag var 24 år då jag flyttade till den plats jag ännu är bosatt.

Rubriken handlar ju om Bröllop och bröllopseder. De bröllop jag varit med om i Thallurids socken var i Långhult 3 st åren 1896, 97, 98. då jag hade en Morbror och två Morbror som gifte sig år 1903 hade jag en Morbror och en Morbror som gifte sig. Då dessa bröllop bevisade jag alla som gäst de två senare försig gick i stora isbo bärat vi så i Kyrkan jag vill nu försöka att ur minnet berätta hur dessa bröllop försig gick, vid dessa kyrkbröllop på landsbygden förde brudgummen själv in bruden i Kyrkan, då bruden till vänster sida om brudgummen fördes fram till Altarringen då vi sålde var försätt och över, gjorde brudparet bakt om då bruden vid utgåendet från Kyrkan kom

Sitt höger om brudgummen, då de kyrkliga kom
 ut ur kyrkan som äkta makar. De gamla brukade
 att ge mycket waga akt på, vilken av brudparet som
 först reste sig upp från knäfallat när vingseln var
 öfver, samt vilken av dem som tog det första steget
 eller var en aning fram om den andra vid utgåendet
 ja de kunde till och med förutspå vilken av makar-
 na som först skulle gå hädan, vilken av dem som
 kom att föra spöran i hemmet, detta tillämpades
 på den som först reste sig upp samt tog det första
 steget vid altaret samt ut om kyrkdöran. Den av
 makarna som kom med vänster fot före in i kyr-
 kan den kom att gå bort först bröddes det.

Ja jag har inte sett mer än ett enda bröllop
 på lunds bygden der bruden föddes in av annan
 än brudgummen i detta fallet ett särskilt för-
 vänt bröllop der bruden föddes in i kyrkan av sin
 far. Ja vingselringsen har nog varit i bruket

Mycket länge jag minns att mina Morföräldrar
hade vars en ring på fingret. Mina föräldrar gif-
te sig 1881 de hade äkta guldringar båda två, både
förlorningar och vigselring, ringar från denna tid
var bröda. I vardags lag användes ofta så kallade
arbetsringar som var av någon billigare metall
mässing, ibland av en sorts bättre blandning som
kallades salmiguuld. Vardagsringen köptes ofta
vid samma tillfälle som vigselringen, denna ring
eller ringar kallades även bospäringsringar
Man såg sporröt eller insamling till prästen
jäsekan ej. Likaså de vanliga brölloren på landet
brukades ej klädas något till, särskilt för brud-
paret vare sig i kyrka eller hem, var det som sammaren
brukades i bland att klä vid ingången till Bröllops
festen, samt en ärsport av lön och blommor
samt Brudparets initialer överst på ärsporten
der ibland en del uppvaklande grannar m fl

placerat sig för att hälsa Brudparet Välkommen
då leve och hurra rop sölste varandra.

Närre blosshållare har jag inte hört talas om
men det hände ju om bröllopskvällen vid något
fjärre bandbröllop att fjärrebloss och andra smärre
eldar anbrändes till Brudparets ära, i äldre
tid för kom även salutskjutning med pistoler
och äldre mynningsladdare. Placeringen vid
bordet som i flera fall var lång bord, där
brudparet hade hedersplatsen ^{näst Prästen} vid bordets ena
ända, därutill var bruden och brudgummens
föräldrar, så syskonen brändor, sen andra
släkten och efter som platsen det tillät
var der god plats så dukades hästbord, Prästen
var ju alltid hedersgästen och hade främsta platsen
vid bordsändan till höger om brudparet, sedan kom
ju föräldrar och släkt efter som platserna passade sig
rent nog räknat var det inte, ja lite brugning

brukade ju förrämma. Ett bra smörgåsbord är
ju en gammal svensk tradition. Det kom ju
allra först, så var det fisk och stek, så kulläms
o klenor. Samt avslutning vin, speltkakor ibland
flera stycken vilka alla skulle avsmakas. De var
inte heller så snällt tilltagna i bland på Gårdsfjög
ägg, vidare sockerkakor, färter, böjades även
så nätt att göra sig påminna en del fina kakor
allt från i förvar i medhanda större nästlurar
som kallades för gilles nästlurar. Jag tycker mig
minnas att musiken spelade endast vid Måltidens
början och dess slut. Tej, tvärt om var det en skam
om någon tog sig så mycket mat så att han inte
räddes med att äta upp den. Någon särskild in-
samling till brudparet förrädd ej, de hade ju redan
fört fått sina gåvor, om det nu var kantzuker
eller husgerådsbakor, av släkt och vänner.
Prästen brukade o låta sig njuta med Maten

Spelmanen fick sin bitut av brudparets
föräldrar liksom kocken kokerska (Madlagerskan)
som han ännu i dag kallades. Ja dans förskam
vid bröllop sångt ut på smått i marna tilland ända
till kl 3-4 tiden på morgonen, alla danser som förskam
dansades även den gammalt kända Tradrilljen (Kadrilj)
förskam och dansades vid de bröllop jag var med på.
I dessa fall äppnade brudparet dansen, ja det var ju
en heder och ära att på dansa med bruden, det var
ju eftertraktat av alla de manliga som kunde dansa.
Brudgummen fick ju heller inte stå som åskåtare
utan var lika upptagen att ta sig en sväng om
med damerna, ja jag har hört att den sedan
förskammit på dansen och men härvidlag har
krukan suttit på till bruden själv lagt den.
Ståra upptag av ena eller andra slaget har ej före-
kommit i dessa orter. Ja det har förskammit
att pojkar och flickor kallades syskonasång på gator.

hätt!

Ja nog skulle de ligga parvis annars var det ju inte
roligt, sånne blev i regel rätt lätt så det var svårt
att hålla tyst bland många, ja den seden var inte
ovanlig att brudparet följdes till den kammar de skulle
tillbringa natten, den spräckta bräskan har jag
även hört talas om att den skulle ställas under sängen
bröllopsnatten så blev det en glöcka. Brudringen
bäddades ofta av syskon till bruden eller och Svä-
gerskor fanns inte någon så nära anhörig till brud-
paret fick någon annan släkting överta detta
arbete. Svarta klädningsar och vita brudslöjor
fanns allmänt under 1800 talet, klädningen var
vid. vedtill, lång, fotsid. den vita klädningen började
att visa sig senare 1910 men sparsamt till att börja
med. De flesta brudkronor var hemgjorda av
fin ståltråd som smirades med blått lite
färgat siden, sedan bands myrtenkvistar därpå
sådan brudkrona i ortens kyrkor fanns inte

Ståen krona av linacouris församling sj. bruden
hade gärna både krona och krans. Det hände någon
gång vid vigseln att prästen innan han vigde brud-
paret lyfte kronan bort av huvudet på bruden, om
det visade sig tydligt vid vigseln att han var i grann-
de som visste med sig hur det var, bar i bland endast
myrtenkrans. Men i ventila fall fick kronan
behållas hur det än var. Jag har hört berättas
om en person av en av allmänheten väl känd släkt
med framstående personer inom den, nog av en
herr. H. blev gift med fröken. efter några år beklagade
sig denna frun för kyrkostyrelsen i församlingen att
han var inte belåten med sitt äktenskap, varför
blev frågan. Nej han kan inte tillfredsställa mig
(han hade nämligen varit kvinna till sitt 20de år men
sedan genom operation blivit man, jag har själv haft
tyve år hos denna herr H.) Prästen svarade på att sådant
brukade folk gärna att pröva innan giftermålet

Efter 5 års giftermål upplöstes detta genom skilsmässa från hennes sida. Det ansågs i gamla tiden för lite skam att skaffa barn innan de var gifta men det började att bli alltmera vanligt, så till sist så reste skammen sin vagn. Ståigt läst pågår här jag inte hört något om, men pängen i sken det skulle vara en silverpäng, för det skildes att fattigdom inte skulle uppenbara sig i hennes hem, hon skulle helt enkelt inte fattas panningar. Ja det var ofta särskilda personer som brukade klä brudarna, och derigenom fick längsta mora färdighet och övning, det brukade vara ett lite rum eller kammar som bruden klädde i denna kallades vanligen brudkammare, och var ofta i den kammare där brudparet skulle tillbringa brudnatten. Ja min mor talade om det att det hade varit bök att bruden endast fick spegla sig i ett fat vatten, detta för han inte skulle

Jag för höga tankar om sin egen skönhet vidare
att han inte skulle bli en hängärd.

Jag det hände rätt ofta att ärepartar restes tvärs
över vägen som ledde in till Bröllopsgården
(förent annant) såg det så kallad kacka bräune
har jag inte hört annu, lysningsdagarna
försam gratulation på andra lysningsdagar
Pyntningen av bröllopsgården kunde ju se sig olika
av flera skäl både förstid och folk spelade ju
än här, men en grundlig storsättning och
ordningställning efter snickare och målare
som utomordens inte brukade att komma
undan med sitt arbete för än i sista stunden
Resningen av ärepartarna brukade ofta bys
eller grangårdarnas folk ombesörja även
innihågen till Bannhuset i bröllopsgården
var fyllnad med grönt och lövträd